ግልጽ ደብዳቤ ለመላ ኢትዮጵያ ህዝብ

ወሰኔ ይፍሩ [ፕሮፌሰር]

የተከበራችሁ ወገኖቼ ሆይ

በቅድሚያ የከበረ ሰላምታየን አቀርባለሁ።

ክፍል አንድ

በመጀመሪያ ይህ ደብዳቤ ወደፊት በሕዝብ እና የህግ የበላይነት የምትተዳደር ነፃ የሆነች አገር እንዴት እንደምትመሰረት እና በምን ዓይነት ሕገ መንግሥት እንደምንተዳደር ተወያይተን፣ሃሳብና መላ ምቶች ተንሸራሽረው አገራችን የሚያስፈልጓትን ለዉጦች በቅደም ተከተል እንዲደረጉ ለማሳሰብ ለውይይት ይጠቅም ዘንድ ታስቦ የቀረብ የውውይት ሰነድ ነው። ኢትዮጵያ ነጻ አገር ልትባል የምትችለው የዜጎች ሰብዓዊ እና ህገመንግስታዊ መብት የሚረጋገጥባት፣ የሕግ የበላይነት የሰፈነባት፣ ፍርድ ቤቶች፣ ምርጫ ቦርድን እና ሌሎችንም የህዝብ ተቋማት ነፃ የሆኑባት እና በህዝብ መልካም ፈቃድ የተመረጠ እዉነተኛ የሕዝብ መንግሥት ሲኖራት መሆኑ ግልጽ ነው። ይህ ደግሞ ተግባራዊ እንዲሆን የህዝብ ዉይይትና ምክክር ይጠይቃል። ይህ ሰነድ እጅግ በጣም ሳይሰፋ ደግሞም ሳይጠብ በአገራችን እየተካሄደ ባለው "ለዉጥ" ዙሪያ ለአገራችን ይበጇል በምላቸው አጀንዳዎች ላይ ትኩረት እንድንሰጥ የሚያሳስብ ሲሆን በውይይት የሚሻሻል ነው። ይህ የመወያያ ሰነድ/ደብዳቤ ብዙ ክፍሎችን የሚይዝ ይሆናል፤ ክፍል አንድ በአገራችን እውነተኛ ለውጥ እንዲመጣ በቅድሚያ መደረግ ያለባቸዉን አንዳንድ ሃሳቦች በመጠቆም ከዚህ ቀደም ለዉጡን በተመለከተ ለጠቅላይ ሚንስትር አቢይ ወደ አሜሪካ በመጡ ግዜ የተጻፈላቸዉን ግልጽ ደብዳቤ በአባሪነት አካትቷል። ለውይይት እንዲረዳ በማለት የሌሎች አገሮችን የፖለቲካ ሂደትና የፖለቲካ ሥርዓታቸዉን በአጭሩ ይጠቅሳል። ክፍል ሁለት በኢትዮጵያ ውስጥ ባለፉት ሶስት ትውልደ ዘመናት የተደረጉትን የመንግሥት ለውጦች እና "ታሪካዊ ሂደቱን" ትውልዱ ያደረጋቸዉን ታሪካዊ ስህተቶችን በዝርዝር ይተነትናል። በክፍል ሶስት ላይ ዓለም አቀፍ በሆነው "ዲሞክራሲና" ስለ ሕገ መንግሥት ታሪካዊ ሂደት ሰፋ ያለ ሃሳብ ይቀርባል። በክፍል አራት ከላይ በቀረቡት ሃሳቦች ላይ የሚሰጡትን ገንቢ አስተያየቶች ከግንዛቤ በማስገባት በሚያስማሙ አሳቦች ላይ ተመርኩዘን አንድ የስምምነት ውል ወይም ሰነድ ይኖረናል የሚል ተስፋ አለኝ።

በቅድሚያ ለለዉጥ ራሳችንን ከአዘጋጀን ባለፉት ዓመታት የተሰሩ ህገወጥ ስራወች ዳግመኛ እንዳይደገሙ ህጋዊ እና አስተዳደራዊ እልባት ማግኘት እንዳለባቸው መስማማት ይኖርብናል። በአለፉት 27 ዓመታት ውስጥ ከሕግ ውጭ የተሰሩትን ሕገ ወጥ ስራዎች፣ ወንጀሎች እንደዘር ማጥፋት፤ የአንድ አናሳ ጎሳን የበላይነት ጌዜው በአለፈበት ሥርዓትና በአፈ‹ታሪክ ወሬ ሕዝብን አስገድዶ እንዲቀበል ማድረግ፤ ሕዝብን ከሚኖርበት ማፈናቀል፤ የአገር ንብረትን ለዉጭ ሃይል መሸጥ መለወጥ፤ የአገርን ገንዘብ ሕገ ወጥ በሆነ መንገድ ወደ ውጭ ማውጣት፤ የብሔራዊ ባንክ ገንዘብ ሕገ ወጥ በሆነ ብድር በመዉሰድና "የተበላሸ ብድር" እያሉ ወደ ግል ባንክ ማስገባት፤ የግል ንብረቶችን እየነጠቁ ሕገ ወጥ በሆነ መንገድ መውሰድ፤ የተለያዩ የኢኮኖሚ ተቋማትን እና የህዝብ/የመንግሥት ድርጅቶችን በአድሏዊነት ለአንድ ጎሳ ብቻ መስጠት፤ ሙስና ቅጥ ያጣ ዝርፊያ ሌብነት የመሳሰሉት በሃገሪቷ እና በአለምአቀፍ ህግ መሰረት ፍትሐዊ እልባት ማግኘት ያለባቸው መሆናቸው የማይካድ ሃቅ ነው። በተጨማሪም በስምምነት የተመረጠዉን ጠቅላይ ምኒስትርና ለኢትዮጵያ ሕዝብ ያቀረበዉን ታሪካዊ የለውጥ ሂደት ከግቡ እንዳይደርስ ጽንፈኞችንና ተላላኪ ቅጥረኞችን በገንዘብ እየገዙ በአገር ውስጥ ሽብርን በመፍጠር የኢትዮጵያ ሕዝብ በደሙ ያመጣዉን ለውጥ ለማስቆምና ወደ ነበሩበት ሥልጣን ለመመለስ ጥረት የሚያደርጉ ኃይሎች ሕገ ወጥ ስራቸውን

ለዓለም ሕዝብ ማሳወቅና ከአሸባሪነታቸው እንዲታቀቡ ማድረግ፤ በቢሊዮን የሚቆጠር ዶላር በውጭ አገሮች የአስቀመጡትን በሕግ እንዲመልሱ ማድረግ፤ በአሜሪካ የሕዝብ ምክር ቤት የተጀመረዉን የኢኮኖሚና የፖለቲካ ዕቀባ ሕጋዊነት አግኝቶ በስራ ላይ እንዲውል ማድረግ፤ በአሜሪካ የሚኖሩ ትውልደ ኢትዮጵያን በሰላም ስም ወደ አገር በመግባት የሚያካሂዱትን ሽብርተኝነት በአሜሪካ ሕግ መሰረት እንዲያቆሙ ማድረግ እና እነኝህን የሚመስሉ ሕገ ወጥ ስራዎች ሁሉ ዓለም አቀፍ በሆነው ሕግ መሰረት እንዲዳኙ በማድረግ የወደፊቷ ኢትዮጵያ ከሽብርተኝነትና ወንጀል የጸዳች እንድትሆን ስምምነት ላይ መድረስ ይጠበቅብናል።

ሁለተኛ ኢትዮጵያ ዉስጥ ትክክለኛ ለውጥ እንዲመጣ ሕገመንግስታዊ ለውጥ እና እርቀሰላም እንደሚያስፈልግ ለማሳሰብ ለጠቅላይ ሚኒስትር አቢይ ከዚህ በፊት የተላከው ግልጽ ደብዳቤ ዛሬም ትኩረት የሚያሻው ጉዳይ ስለሆነ ከዚህ በታች ለአንባቢ ቀርቧል።

ግልጽ ደብዳቤ ለኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት ጠቅላይ ሚኒስትር

ለተከበሩ የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት ጠቅላይ ሚኒስተር ዶክተር አቢይ አህመድ

ክቡር ሆይ፡

ይህንን ደብዳቤ ስጽፍ ለክቡር ጠቅላይ ሚኒስተር ዶክተር አቢይ አህመድ ያለኝን ከፍተኛ አክብሮትና ድጋፍ እየሰጠሁ ነው። ባለፉት 27 ዓመታት ኢትዮጵያዊነታችን ተገፎ፣ ማንነታችንን ጠፍቶ፣ ክብራችን ተወስዶ ለሰው ልጆች የተሰጠዉ ሰብአዊ መብታችን ተወግዶ፣ በማንነታችን ብቻ በመታሰር፣ በመገደል፣ በመሰደድ፣ ያሳለፍነው ስቃይ ተነግሮም ተጽፎም አያልቅም። ምናልባት ታሪክ ጸሐፊዎች ዘግበው ይህንን በሰው ታሪክ ዘመን ውስጥ ተሰርቶ የማያልቅ ግፍ ለልጅ ልጆቻችን ያስተላሉፉናል በማለት ተስፋ አደርጋለሁ። ይህም ተስፋ ለበቀል ሳይሆን እንዲህ ዓይነቱ ጭካኔ እንዳይደገም ትምህርት እንዲሆን ተብሎ ነው። ታላቁ የኢትዮጵያ ፈላስፋ ዘርዓያቆብ እንዳለው "ንፉጎች ምንም እንኳ የሃብት ባለጸጋዎች ቢሆኑ ጠገብኩን ስለማያውቁ" የሰዉን ልጅ ከመብላት አይመለሱም ይላል። እናትን ልጇዋን ገድለው እሬሳው ላይ አንድትቀመጥ አድርገዋል፤ ጉድጓድ ቆፍረው በቁማቸው ብዙ ሰዎችን ቀብረዋል፤ የአማራ ሴቶችን እንዳይወልዱ መካን የሚያደርጋቸውን መድኃኒት እንዲወስዱ ተደርገዋል፤ ቦሌ አካባቢ የምትኖር እመጫት ቤቷ ውስጥ ሆና ልጇን ስታጠባ ቤቷን በቡልዶዘር ደምስሰው ከነልጇ ገድለው ቦታዉን ወስደው ቤታቸውን ሰርተዋል፤ የቀድሞው የትግራይ ነፃ አውጭ አባል የነበሩት አቶ ገብረመድሕን አርዓያ በማስረጃ እንዳረጋገጡት አራት ሚሊዮን አማራ በጅምላ ተገድሏል፣ የወያኔ መንግሥትም 3.5 ሚሊዮን አማራ የደረሰበት አይታወቅም በማለት አምኗል፤ በመረጃ የተረጋገጠ በበዙ ሺህ የሚቆጠር ኦሮሞ በጅምላ ገድለዋል፤ በብዙ ሺህ የሚቆጠር የፖላቲካ እስረኞች እስር ቤት ይገኛሉ። ይህንን ሁሉ ሲያደርጉ ድርጊቱን ያዩት እንደጀግንነት ነበር። ግን የእነሱ ጀግንነት በአገር ያሉ ሆዳሞችና ደላላዎች ከዚያም በውጭ ኃይል መረዳታቸውን ዘንግተው ለ27 ዓመታት ሲደነፉ እንደነበር ለሁላችንም ግልጽ ነው። ግን አምስት ሚሊዮን የማይሞሉ ዘጠና አምስት ሚሊዮን የሚሆነውን ሕዝብ እንደከብት እንነዳዋለን ሲሉ ያሳዩት ትዕቢተኝነትና ትምክህተኛነትን እንጂ ጀግንነትን አይደለም። ጀግንነት ማለት እንደ ኦሮሞው ፈረስኛ፣ እንደ አማራው አርበኛና እንደ መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ተባብሮ ጣሊያንን ድል አድርጎ ትግራይን ነጻ አውጥቶ ለትግራይ ሕዝብ አስረክቦ ወደ አገሩ የተመለሰው ነው ጀግና ማለት። ባንዳና የቀን ጅብ ከሆዱ በስተቀር አገር የለውም፤ ለባንዳና ለቀን ጅብ አገር ሕዝብ ለሚለው ስሜት የለዉም። አንድ የአሜሪካ ፈላስፋ እንደጻፈው ከአለፈው ታሪክ የማይማር ሕብረተሰብ እጣ ፋንታው ሞት ነው ይላል። ለ27 ዓመታት መልሰው መላልሰው የኢትዮጵያን ሕዝብ አጭበርብረዋል። አሁን ግን ሕዝብ ነቅቷል። እርስዎ የዚህ ሕዝብ

ንቃት ትግልና ደም ውጤት ነዎት። እርስዎ ትከሻ ላይ ያረፈው ሸክም ከባድ ነው። ከሕዝቡ ጋር ሆነው "ሁኔታውን" እየተቆጣጠሩ በቅደም ተከተል ከባለሞያዎች ጋር በተረጋጋ መንፈስ በመወያየት ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ክቡርነትዎ በሰጡት መመሪያ መሰረት እንደሚከናወን ተስፋዬ ነው። ይህንን አጭር መግቢያ ከአደረኩ በኋላ የሚከተሉትን የለውጥ ታሪክዊ ሂደት ለክቡርነትዎ ሳቀርብ በታላቅ አክብሮት ነው።

የመተዳደሪያ ደንብ ወይም "ሕገ መንግሥት" እና የማሻሻያ ኮሚሽነር

1. ጠቅላይ ሚኒስትሩ በሰጡት መምሪያ መሰረት ለመደመርም ሆነ ለመቀነስ ለውጥ ያስፈልጋል። በቅደም ተከተል ደረጃ ስንመለከተው "የሕግ የበላይነት" የዲሞክራሲ መስፈረት ነው እንላለን። ስለዚህ የለውጡ መጀመሪያ የአገራችን መተዳደሪያ ደንብ ነው፤ ይህም ማለት "ሕገ መንግሥቱ" ማለት ነው። ይህ የዲሞክራሲ መሰረቱ ወይም ምሶሶ ነው ማለት እንችላለን። የኢትዮጵያ ሕዝብ ችግር የሚፈታው አንድ ጎሳ ሌላዉን አሸንፎ ሳይሆን በዲሞክራሲ ነው፤ የግልሰቡ ሰብዓዊ መብት ከተጠበቀ የሁላችንም ተጠበቀ ማለት ነው። ስለዚህ ጠቅላይ ሚኒስትሩ "ሁኔታው" በፈቀደ ጊዜ የሕገ መንግሥቱን "ማሻሻያ ደንብ" አርቃቂ ኮሚሽነር መሰየም አስፈላጊ ነው እላለሁ። ይህ በቅደም ተከተል ከምንም በፊት መደረግ አለብት።
2. ሕገ መንግሥቱ የኢትዮጵያን ልዑላዊነት ማንጸባረቅ አለበት፤
3. ሕገመንግሥቱ በጎሳ የተከፋፈለዉን ክልል አሻሽሎ የዜጎችን እፈለጉበት ክፈለ አገር የመኖር መብት ማስከበር አለበት፤
4. ሕገ መንግሥቱ ከተሻሻለ ነጻ የሆነ "ፍርድ ቤት" ይኖረናል ማለት ነው፤
5. ሕገ መንግሥቱ ከትሻሻለ ነጻ የሆነ "የምርጫ ቦርድ" ይኖረናል ማለት ነው፤
6. ሕገ መንግሥቱ ከተሻሻለ የዜጋ "ሰብአዊ መብት" ተከበረ ማለት ነው፤
7. ሕገ መንግሥቱ ከተሻሻለ "የሕግ በላይነት" ተከበረ ማለት ነው። ማንም ሰው ቢሆን ከሕግ በላይ ሊሆን አይችልም
8. ሕገ መንግሥቱ ከተሻሻለ "የአገልግሎት ዘመን" ተገደበ ማለት ነው
9. ሕገ መንግሥቱ ከተሻሻለ መንግሥት በማንኛዉም ኃይማኖት ውስጥ ጣልቃ አይገባም ማለት ነው፤
10. ሕገ መንግሥቱ ከተሻሻለ ሁሉም ሃይማኖት ከፖለቲካ ፍጹም ነጻ ይሆናል ማለት ነው፤

የእርቀ ሰላም እና የፍቅር ስምምነት

የአገራችን ችግር ከደቡብ አፍሪካ ጋር ተመሳሳይ ነው፤ ስለዚህ አፍሪካውያንና አውሮፖውያኖችን እንዴት እንደተስማሙ ክግንዛቤ ውስጥ አስገብቶ የስምምነት ውል መዋዋል አስፈላጊ ነው። ደቡብ አፍሪካውያን የብሔራዊ ስምምነት ቀን በየዓመቱ ያከብራሉ፤ ይህም ቀን የተመረጠው ሁሉም ወገኖች ተስማምተው ነው፤ እዚህ ስምምነት ላይ የተደረሰው ያለፈዉን ችግር በሚገባ ተወያይተውና የተሰራዉን በደልና ጥፋት አምነው ነው፤ይህ ካልሆነ የአለፉት ጥፋቶች ሊታረሙ አይችሉም፤ጥፋት የሚታረመው ጥፋት መሆኑን አጥፊው ጥፋቱን ሲያምን ነው፤ ይህ እንደምሳሌ ተወስዶ ኢትዮጵያም ውስጥ ይህንን ጉዳይ የሚያጠና ኮሚቴ ተሰይሞ በሚከተሉት ነገሮች መወያየት ይኖርበታል [መላ ኢትዮጵያዉያን የሚያስማማ ቀን "የአድዋ ድል ቀን" ይመስለኛል]፤

1. የትግራይ ሕዝብ ነፃ አውጭ ግንባር አማራ የትግራይ ሕዝብ ጠላትና የቅኝ ገዥው ስለሆነ መጥፋት አለበት የሚለዉን "አዋጅ" [Manifesto] ትክክል ያለመሆኑን ከይቅርታ ጋር ለትግራይ ሕዝብ ሲያሳውቅ፤
2. ኢትዮጵያ የምትባል አገር ከዚህ በፊት አልነበረችም፤ የተፈጠረችው የዛሬ መቶ ዓመት በምኒልክ ዘመነ መንግሥት ነው የሚለዉን ፕሮፓጋንዳ ስህተት መሆኑን ለኢትዮጵያ ሕዝብ ሲያሳውቅ፤

3. በግፍ በጎሳቸው ማንነት ብቻ ለተገደሉትና ለዚህ ሁሉ እልቂት በሃላፊነት ተጠያቂዎችን ለፍርድ ሲያቀርብ፤
4. በዝርፍያ የተወሰዱትን ንብረቶች መልሶ ለባለቤቱ ሲያስረክብ፤
5. በስርቅት የተወሰዱትንና በውጭ አገር ባንኮች የተቀመጡትን የአገር ገንዘብ ሲመልስ፤
6. በተዘረፈ የአገር ገንዘብ ለትግራይ ልማት ተብሎ የተከማቸውን ሃብት ለመንግሥት ሲመለስ፤

ይህ ደብዳቤ በተጻፈበት ግዜ የነበረው ጥያቄ ጠቅላይ ሚንስትሩ ያበሰሩን ለውጥ "እንዴት ሊሆን ይችላል?" የሚል ነበር። ጥያቄው አንድ መንግሥት ከላይ እስከ ታች ድረስ በአንድ ብሔር የበላይነት ሙሉ በሙሉ ተይዞ በምን አይነት "ሁኔታ" አገር ሊለወጥ ይችላል? ነው። ለ27 ዓመታት ያደረገው ትግል መራራና አስከፊ ከመሆኑም በላይ ቁጥሩ ይህ ነው የማይባል ሕዝብ አልቆ፤ አገሩ ለውጭ ሀብታሞች ተሸንሽኖ ተሸጦ፤ ንበረቱ ተዘርፎ፤ የአገሩ ጠቅላላ ገንዘብ ወደ ውጭ አገር ባንክ በግለሰቦች ስም ተዛውሮ፤ የአገሪቷ የመከላኪያ ጦር፤ የመንግሥት እና የግል የሆኑ የንግድ ተቋሞች በአንድ ብሔረሰብ ቁጥጥር ሆኖ እንዴት ለውጥ ሊመጣ ይችላል ነው ጥያቄው? እዚህ ላይ መነሳት ያለባቸው ሁለት ዓበይት ነገሮች አሉ። በመጀመሪያ በምን አይነት "ሁኔታ" ነው የትግራይ ነፃ አውጭ ነኝ የሚል የኢትዮጵያን ሕዝብ ሊቆጣጠር የቻለው? ነው። በብሔር ነፃነት ስም የአገር መከፋፈል "ሁኔታ" ስለተፈጠረ ወያኔ ተለጣፊ ድርጅቶችን በሽግግር መንግሥት ስም ሰይሞ የይስሙላ የሕዝብ ምክር ቤት አባላትን በተለጣፊ ድርጅቶቹ አስመርጦ የመሰረተው በእርሱ የበላይነትና ጠቅላይ ሚንስተርነት ያዋቀረው መንግሥት የኢትዮጵያን ሕዝብ አይወክልም፣ ሕገመንግስቱም የኢትዮጵያ ህዝብ የመከረበት አይደለም። ይህ ቡድን የኢትዮጵያ ሕዝብ ለ 27 ዓመታት ደሙን አፍስሶ አጥንቱን ከስክሶ የተዋጋው ሕገ ወጥ መንግሥት ነው። እዚህ ላይ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው ወያኔ ያዋቀረው መንግሥት በደቡብ አፍሪካ ሞዴል መሆኑን ነው። ደቡብ አፍሪካ የአፍሪካን የተለያዩ ጎሳዎችን በመከፋፈልና የክልል መንግሥት በመመስረት እርስ በርሳቸው እንዳይነጋገሩና አንድነት እንዳይፈጥሩ በማድረግ የአፓራታይድ ስርዓት ፈጥሮ ነበር። ይህንንም እዉን ስለአደረገ ለብዙ ዘመናት የአፍሪካን ሕዝብ በመጨቆን ለብዙ ዘመናት ሊገዛ ችሏል፤ ኢትዮጵያ ውስጥ አሁን ያለው "ሁኔታ" ይህ ስለሆነ በቀላሉ ሊስተካከል አይችልም። ስለዚህ ይህንን "ሁኔታ" ከግንዛቤ አስገብቶ ሕዝብ በተረጋጋ መንፈስ ተወያይቶ የአገር ለዑላዊነትን የሚያመጣ "ሁኔታን" ፈጥሮ በውይይትና በዲሞክራሲ ያለውን ችግር መፍታት ታሪካዊ ግዴታ ነው። ኢትዮጵያ በክልል ተከፋፍላ በባህል በቋንቋ የማይተዋወቅ ሕዝብ ስለተደረገ ማንነቱን የሚገልጽበትን "ኢትዮጵያ" የምትባልዋን አገር ምን እንደሆነ እንደገና ማስተዋወቅ አስፈላጊ ነው። "ኢትዮጵያ" የሁሉም መታወቂያ መጠሪያ ስሙ ነው። አድዋ ላይ የተዋደቀው ሕዝብ ከኢትዮጵያ አልፎ ለአፍሪካ ክብር ሆኖ ሕያውነቱን አግኝቷል። ይህ ለባንዳዎቹና ለተላላኪ አሽከሮቹ ራስ ምታት ነው።

የኢትዮጵያ ሕዝብ በአንክሮ መመልከት ያለበት ሁለተኛው አብይ ጉዳይ ደግሞ ህዝቡ ከጠቅላይ ሚንስትሩ ጋር ያደረገዉን ስምምነት ነው። ኢትዮጵያ ውስጥ ያለው "ሁኔታ" የተፈጠረው በኢትዮጵያ ሕዝብ ደም ነው። የወያኔ መንግሥት ተገዶ አዲስ ጠቅላይ ሚንስትር መርጦ "በሁለት" ዓመት ግዜ ውስጥ ለኢትዮጵያ ሕዝብ አስረክባለሁ በማለት የተዋዋለዉን ውል መሰረት በማድረግ የኢትዮጵያ ሕዝብ ስለለውጡ ሂደት ከጠቅላይ ሚንስትሩ ጋር መደራደር አለበት፤ የታሰበው ለውጥ የሚከናወነው በሕዝብ የተመረጠና ለሕዝብ የሚሰራ መንግሥት ስልጣኑን ሲረከብ ነው። ከዚህ አጀንዳ ውጭ ሊላ ጉዳይ መኖር የለበትም። ለውጥ ማለት ወያኔን ስልጣን ላይ ማቆየት ወይም ያለፈዉን መጠገን ወይም ማሻሻል አይደለም። ለውጥ ማለት ሕዝብ የመረጠው መንግሥት ሕገ መንግሥቱን ጽፎና ተወያይቶ ሲያጸድቅ፤ ነፃ የሆነ ፍርድ ቤትን አዋቅሮ በስራ ላይ ሲውል፤ ነፃ የሆነ የአስመራጭ ቦርድን አስተካክሎ በአገሪቷ የሚደረጉት ምርጫዎች ያለምንም ችግር ሲከናወኑ ነው። ይህ ነው ለውጥ ማለት። ይህንን ጉዳይ በተመለከተ የፖለቲካ ተኝታኞችና ጋዜጠኞች ከሕዝብ ጋር የመወያየት ግዴታ አለባቸው። አሁን ግን የሚደረገው በእርቅና በሰላም መንግሥት ለሕዝብ ይተላለፋል የተባለውን ውል ሙሉ በሙሉ የጣሰ ይመስላል፤ የጠቅላይ

ሚኒስትሩ ዋና ሃላፊነት ፀጥታን ማስከበርና የሚደረገው ለውጥ በሰላም እንዲሆን ከማድረግ ሌላ ስልጣን አልተሰጣቸውም፤ ሕዝብ በደስታ እልል ብሎ የተቀበላቸው አሸባሪው መንግሥት ተወግዶ ህዝብ ለመረጠው መንግሥት እንዲያስረክቡ ነው። ነገር ግን የኢትዮጵያን ሕዝብ ለ27 ዓመታት ሲያሸብር የነበረው ኃይል እንደገና ወደስልጣን ለመመለስ በማሰብ የኛ መንግስት "የሽግግር መንግሥት" ነው ያሉትን ጠቅላይ ሚንስትር በግድም ሆነ በውድ አስገድዶ ለዉጡ እንዳይሳካ የሚያደርገው ጥረት የሚያመጣው ጥፋት ታላቅ መሆኑን የትግራይም ሕዝብ አስቦ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ ታሪካው ግዴታው ነው። ይህ ካልሆነ መለስ ዜናዊ ሲመኘው የነበረው "የሩዋንዳ ዓይነት እልቂት" በኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ ማምጣት እንዳይሆን የሁላችንም ሃላፊነት ነው። ወያኔ ካልገዛ አገር ትበጣጠሳለች ማለት ቅዠት ነው፤ የኢትዮጵያ ሕዝብ አይበጣጠስም፤ ለብዙ ዘመን አብሮ በሰላም በፍቅር የኖረ ጨዋ ሕዝብ ነው።

በመጨረሻ ሃሳብ ሳልሰጥበት ማለፍ የማልችለው በሀዋሳ ላይ በተደረገው የኢህዲግ 11ኛው ጉባኤ ላይ በተደረገው ሙዚቃዊ ድራማ ላይ ነው። የድራማውን ድራማ የተመለከትኩት ይህንን ደብዳቤ ጽፌ እንደጨረስኩ ስለሆነ ብዙ ማለት አልፈልግም፤ ሆኖም በኢትዮጵያና በሕዝቡ ላይ የተደረገውን በደል እንዳልነበረ ተደርጎ የቀረበዉን ፕሮፓጋንዳ ለሕዝብ ማሳወቅ ታሪካዊ ግዲታ ነው ብዮ እግምታለሁ፤ እዚህ ላይ የምሰጠው አስተያየት በሙዚቃ ተቀነባብሮ በቀረበው ድራማ ላይ ብቻ ይሆናል። በጉባኤው ላይ የተደረገዉን ውይይት አላየሁትም ማየትም አልፍልግም፤ ስለዚህ ሃሳብ ልሰጥበት አልችልም። በሙዚቃ የተቀነብቃበረው ድራማ አንዳዶችን ሊያስቅ ይችላል፤ እኔን ግን አስለቅሶኛል፤ ወያኔ ኢህዲግን በአምሳሉ ጠፍጥፎ እንደ ግዕዝ አካል መሳርያ አድርጎ የኢትዮጵያን ብሔረ ሰቦች ከጨካኛ ኢትዮጵያ ቅኝ ግዛት ስር ነፃ አድርጌአለሁ ብሎ እንደ እንጨት ሰባብሮ የጣላትን ኢትዮጵያን ዛሬ ደግሞ በሀዋሳ ከተማ ላይ ያን የተሰባበረ እንጨት ሰብስቦ ኢትዮጵያን ማንም ሊሰብራት አይችልም እያለ ዳንኪራ ሲረግጥ ማየቱ በጣም ያሳዝናል። ነገሩ ድራማ ነው ተብሎ ሊታልፍ አይችልም። ምክናያቱም ኢትዮጵያን መሳለቂያ አድርጎ የአገረነት መለያዋን ባንዴራ ጨርቅ ነው ብሎ ከጣለ በኃላ እንደ ገና ባንዲራዋን ተከናንቦ ስለ ታሪካ ሲያቅራራ የኢትዮጵያ ሕዝብ ምን ይል ይሆን? የዚህ ሁሉ ድራማ ለምን ይሆን የተፈለገው? እንደገና ወደ ስልጣን ለመምጣት ከሆነ 95 ሚሊዮን ሕዝብ ማለቅ ውይም ማበድ አለበት። አምባ ገነን በጥብቅ መቃወም የኢትዮጵያ ሕዝብ ግዴታ ነው፤ የአምባ ገነን ባሕርይ ይህ ነው፤ ቀኑን ጨለማ፤ጨለማዉን ቀን ብሎ አሳምኖ ከአስፈለገም አስገድዶ ወደ ስልጣን መውጣት ነው አላማው፤ ይህንን በሚመለከት ሰፋ ያለ ውይይት ይደረጋል።

የጥናት ተመራማሬዎች ስለሚያደርጉት ጥናት መልሰው መላልሰው ሲናግሩ "ውሐ ቅዳ ውሐ መልስ" ይላሉ [ወይም ደግሞ በተለምዶ አነጋገር "The Paralysis of Analysis" ይላሉ]። ስለዚህ ወገኖቼን ማሳሰብ የምፈልገው ከጠቅላይ ሚንስትሩ ጋር የተደረገው ስምምነት በሁለት ዓመት ግዜ ውስጥ ኢትዮጵያን ሲያሸብር የነበረው አሸባሪ መንግሥት ለሕዝብ እንዲያስረክብ ነው። ግዜ አነሰኝ ከአለ አስፈላጌው ግዜ ተጨምሮሎት በሰላም እንዲያስረክብ ከማድረግ በስተቀር ሊላ ውይይት አያስፈልግም። ሆኖም ስለ ዲሞክራሴ፤ ስለ ሕገ መንግሥት፤ ስለ ሕግ በላይነት፤ ስለ ነፃ ፍርድ ቤት፤ ስለ ምርጫ ቦርድና ስለ ሕዝብ ባለቤትነት ከሌሎች አገር ታሪካዊ ሂደት አስፈላጊነት በቅደም ተከተል በተከታታይ ይቀርባሉ። ክፍል ሁለት ይቀጥላል።